

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Praha

Inspekční zpráva

Základní škola waldorfská Praha 5 – Jinonice, Butovická 9

Butovická 9/228, 158 00 Praha 5 - Jinonice

Identifikátor školy: 600 038 289

Termín konání orientační inspekce: 21. a 22. března 2001

Čj.	010 336/01-5107
Signatura	oa5cul26

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola waldorfská byla zřízena v roce 1992 MČ Praha 5. Je příspěvkovou organizací, poslední rozhodnutí o zařazení do sítě bylo vydáno 29. 11. 1999. Provozuje vedlejší hospodářskou činnost, charakter a podmínky této činnosti jsou vymezeny v čl. V. zřizovací listiny. K datu 30. 9. 2000 škola vykázala 232 žáků v 9 třídách (po jedné třídě v ročníku), při kapacitě 270 žáků. Zhruba polovina školy je umístěna na odloučeném pracovišti Mezi Rolemi 2/6314, 158 00 Praha 5. Škola sdružuje ještě školní družinu a školní výdejnu. Výuka v 1. - 9. ročníku probíhá podle vzdělávacího programu čj. 23 641/96-20 Waldorfská škola.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ VE VYBRANÝCH OBLASTECH

Matematika ve 3. r., nauka o zvířatech a rostlinách ve 4. r., cizí jazyky ve 2. – 4. r., dramatická výchova v 8. r.

Výuka probíhá v souladu se zvoleným vzdělávacím programem, tvůrčím způsobem jej rozvíjí a na příkladné úrovni naplňuje jeho cíle. Pečlivá příprava učitelů je podložena jejich specifickým odborným vzděláváním. Krátkodobé cíle reflektují proces výuky a odpovídají možnostem dětí. Odpovědný přístup vytváří předpoklady pro dosahování nejvyšší kvality vzdělávání a svědčí o vysoké úrovni profesionality učitelů. Nedostatkem plánování výuky je nerozlišování povinných a nepovinných předmětů v učebním plánu školy, při organizaci vyučování a v dokumentaci školy, což vede k nesouladu učebního plánu školy s návrhem učebního plánu vzdělávacího programu. Ve zmíněném návrhu také není uveden předmět dramatická výchova v 8. r., který je zařazen do učebního plánu školy, a to odpoledne, přestože vzdělávací program deklaruje vyučování všech předmětů v každém ročníku v dopoledních hodinách a literárně-dramatickou výchovu zmiňuje jako odpolední zájmový kroužek.

Téměř všichni učitelé, jejichž výuku inspekce sledovala, mají vysokoškolské vzdělání pedagogického i nepedagogického zaměření, ale nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Většina z nich prošla nebo prochází některým z waldorfských seminářů. Výuka byla kreativitou učitelů pozitivně ovlivněna. Vzdělání, angažovanost a zaměření učitelů jsou využívány optimálně. Výuka probíhá ve standardně zařízených a tradičně uspořádaných třídách, v podnětném a esteticky působivém prostředí, na jehož utváření se významně podílejí práce žáků. Třídy zastávají i funkci kabinetů. Používané didaktické pomůcky a učební texty odpovídaly zvolenému vzdělávacímu programu. Moderní informační technika zatím k dispozici není. Organizace vyučování se i ve stísněných prostorových podmínkách snaží respektovat psychohygienické zásady (k tomu přispívají četná dechová, mluvní, rytmická a pohybová cvičení, zpěv nebo společná recitace). Přestože vytváření a stálému zlepšování prostorových a materiálních podmínek se věnují rodiče i učitelé s obrovským nasazením, není ještě materiálně-technické zázemí školy zdaleka na úrovni srovnatelných škol. Chybí prostory pro kabinety, odborné učebny, tělocvična, šatny, důstojné zázemí nemá ani učitelský sbor. Některé třídy nejsou optimálně vytápěny.

Výuka je organizována v epochách, v blocích hlavního vyučování a v běžných časových jednotkách. S časem učitelé v souladu se zvoleným programem v případě potřeby volně disponují. Standardní výuka je obohacována četnými akcemi v autentickém prostředí. Aplikované formy a metody vycházejí z principů waldorfské pedagogiky, jimiž je prodehnut život školy, jsou rozmanité, funkční a efektivní. Nové učivo učitelé prezentují tak, aby žáci poznatky a souvislosti objevovali podle svých možností sami. Významnou součástí výuky, hlavně v nižších ročnících, jsou rytmizovaná komplexní cvičení, aktivizující všechny složky osobnosti žáků. Nedílnou součástí vyučování jsou drobné rituály a vyprávění učitelů. Často jsou používány kooperativní techniky učení, velký prostor věnují učitelé rozvíjení fantazie, tvořivosti a komunikativních dovedností žáků. Vlastní názory jsou očekávány a v přiměřené míře respektovány. Schopnosti žáků jsou rozvíjeny v proporcionálních vztazích, s využitím principu mastery learning. Zvolené postupy odpovídají věku dětí a didaktickým zásadám pedagogiky mladšího školního věku. Výuka angličtiny a němčiny probíhala plně v daném jazyce. Řízení činností a strukturování výuky zvládají učitelé s jistotou, jen výjimečně byly ve využití času rezervy. Učitelé se maximálně a s úspěchem snaží, aby žáci pracovali aktivně, s pochopením učiva a s jeho aplikací v širším kontextu znalostí. Často a efektivně je ve vyučování uplatňována přirozená vnitřní diferenciací. Velkou péčí věnují učitelé individuální pomoci žákům. Zcela ojediněle se ve výuce vyskytly drobné věcné nepřesnosti. Učitelé žákům kromě vysokého standardu věcné správnosti nabízejí dostatek prostoru pro jejich osobnostní a sociální rozvoj, významně přispívají k utváření jejich hodnotové orientace a poskytují jim v bezpečném prostředí skutečnou školu demokracie a humanity.

Motivace žáků vyplývá z přirozené, lidské autority učitelů, ze specifických postupů psychofyzického nalaďování a z různosti činností, které dětem nabízejí bohaté spektrum prožitků. Učitelé většinou včas a přiměřeně reagují na výkyvy pozornosti žáků, jen někdy a u části dětí je patrná jejich únava a klesající zájem o výuku. Rezervy jsou ve způsobu zjišťování aktuálních vědomostí žáků a v jejich průběžném motivování v delších časových blocích. Hodnocení žáků je zaměřeno na zdůrazňování pozitiv a na oceňování individuálního pokroku. Průběžné hodnocení vychází z přirozené komunikace, ze vzájemného sdílení pocitů, z autentické sebereflexe jednotlivců a z jejich interakce, využívá i drobné symboliky. Závěrečné vysvědčení má formu ročníkového, širšího slovního hodnocení, které je po obsahové stránce funkčním, komunikativním sdělením o úspěšnosti žáka v širších souvislostech.

Jednání učitelů s žáky je založeno na vzájemném respektu k jedinečnosti osobnosti a na vnitřně přijímaných pravidlech, jimiž se řídí vzájemné vztahy. Při jejich utváření hraje významnou roli péče učitelů o kvalitu komunikace včetně kultury jazyka. Na výborné úrovni je bohatá slovní zásoba žáků. Autorita učitele je uplatňována nesporně a zároveň korektně, citlivě, s ohledem na individuální vývoj dětí. Žáci se učí v klidném, bezpečném prostředí.

Hodnocení kvality vzdělávání ve vybraných oblastech

Úroveň plánování a přípravy výuky je průměrná. Personální, materiální a psychohygienické podmínky výuky jsou celkově průměrné. Kvalita organizace, forem a metod výuky je vynikající. Úroveň motivace a hodnocení je velmi dobrá. Úroveň interakce a komunikace je vynikající.

Škola naplňuje zvolený vzdělávací program. Kvalita vzdělávání ve vybraných oblastech je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ VE VZTAHU K VYBRANÝM OBLASTEM VZDĚLÁVÁNÍ

Prioritou školy je naplňování a ověřování vzdělávacího programu waldorfská škola za stálého úsilí o zlepšování prostorových a materiálních podmínek. Tato koncepce je podrobně rozpracována v jednotlivých, výstižných plánech s jasnou hierarchií. Plánování v personální oblasti vychází z potřeby naplnění rozvrhu. Vnitřní rozpis počtu zaměstnanců a prostředků na platy byl předložen. Finanční rozvaha na rok 2000 byla vypracována, tvoří přílohu výroční zprávy. Dílčí nedostatky v dodržování režimu pokusného ověřování vzdělávacího programu byly shledány v oblasti tvorby učebního plánu školy (viz hodnocení kvality vzdělávání) a ve vydávání vysvědčení (vybraná vysvědčení za školní rok 1999-2000 nebyla vydána na schválených formulářích, nejsou na nich rozlišeny povinné a nepovinné předměty). Krátkodobé plány práce vycházejí z aktuálních potřeb školy a jsou nástrojem operativního řízení.

Ředitelka byla jmenována Školským úřadem Praha 5 k l. 9. 1992 a potvrzena ve funkci dne 1. 9. 1999, má však nyní se souhlasem školského úřadu pouze čtvrtinový úvazek. V době její nepřítomnosti řídí školu statutární zástupce. Vzhledem k náročnosti organizaci výuky s velkým počtem učitelů s částečným úvazkem byla během školního roku jmenována zástupkyně pro pedagogický provoz. Dílčím nedostatkem organizace je nerespektování závazné délky přestávky na oběd v některých třídách. Velkou pomocí je pro vedení školy zřejmá osobní odpovědnost, iniciativa a tvořivost učitelů. Činnost metodických orgánů nahrazují pravidelné (týdenní) konference učitelů. Předložené zápisy svědčí o mimořádně dobré úrovni těchto jednání, která jsou významným činitelem v životě školy a mají výrazný vliv na kvalitu výuky i na rozhodování vedení. Nechybí projednávání úrovně vlastní pedagogické práce a promyšlená koordinace výuky. Pedagogická rada zřízena není, její činnost nahrazují zmíněné konference. Informační systém je funkční, i když je jeho provozování ztíženo stísněnými prostorovými podmínkami. Výroční zpráva je přehledná a poskytuje ucelenou představu o škole. Spolupráce s rodiči je základním předpokladem existence školy tohoto zaměření, postoj rodičů vyjadřuje mimo jiné i jejich účast na materiálním a finančním zajištění školy. Povinná dokumentace školy je vedena s některými nedostatky (označení tříd, zápisy v třídních knihách). Mzdy zpracovává externí firma, mzdová rekapitulace je vypracována periodicky, zvláště pro školu, družinu a výdejnu. Ve vnitřním platovém předpise je stanoven jednotný postup při odměňování ve smyslu platné legislativy. Zařazování pedagogických a nepedagogických pracovníků do příslušných platových tříd a stupňů je v souladu s platnými předpisy. Personální dokumentace

školy je řádně vedena.

Další vzdělávání učitelů je zaměřeno na získání nebo prohlubování kvalifikace v oblasti waldorfské pedagogiky. Učitelé se ztotožňují se zvoleným vzdělávacím programem, vzájemně spolupracují a hodnotí se. Jejich zaujetí přispívá k velmi příjemnému klimatu školy. Všichni sledovaní zaměstnanci splňovali stanovenou míru vyučovací povinnosti. Kritéria pro přiznání nenárokových složek platu projednává ředitelka s kolegiem školy a následně s nimi seznamuje všechny zaměstnance, jak je uvedeno ve vnitřním mzdovém předpise.

Plán kontrolní činnosti nebyl vypracován, vnitřní kontrolní činnost je prováděna průběžně. Vyplývá z obsahu pracovních náplní, které svým podpisem potvrzují zaměstnanci školy. Některé kompetence (hospitační činnost vedení) nebyly v době inspekce uplatňovány. Ke zjišťování úrovně vzdělávání slouží ucelený systém vnitřní evaluace, jehož součástí jsou kromě procesů komunikace mezi učiteli, žáky a rodiči, prezentačních akcí, závěrečných (ročníkových) prací apod. i komerční srovnávací testy, ve kterých škola dosahuje vynikajících výsledků. Dřívější hospitační záznamy ředitelky jsou funkčním nástrojem řízení, rozsáhlá je hospitační činnost třídních učitelů, kteří koordinují výuku v jednotlivých ročnících a mají výraznou roli v sebeevaluaci školy. Závazné ukazatele mzdové regulace za rok 2000 byly dodrženy, objem mezd nebyl překročen. Výkaz P 1 - 04 za 1 - 4. čtvrtletí loňského roku je řádně veden, údaje v něm jsou správně vyplněny a odpovídají stavu v účetní evidenci. Rezervy kontrolních mechanismů jsou v oblasti plánování výuky a kontroly vedení pedagogické dokumentace. V roce 2000 nebyla provedena žádná vnější kontrola.

Hodnocení kvality řízení ve vztahu k vybraným oblastem vzdělávání

Plánování, organizování a kontrolní mechanismy jsou průměrné, motivování a vedení je vynikající. Kvalita řízení je v současné době ovlivněna sníženým pracovním úvazkem ředitelky.

Řízení je ve vztahu k vybraným oblastem vzdělávání průměrné.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Vedení účetnictví

Účetnictví je vedeno externí firmou, využíván program Gordic. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou vedeny odděleně analytickým členěním. Doklady mají předepsané náležitosti. Vedením pokladní hotovosti byla pověřena hospodářka školy, která má uzavřenou hmotnou odpovědnost, zakotvenou v pracovní smlouvě. Inventarizace finančních prostředků v hotovosti byla řádně provedena.

Vedení účetnictví je průkazné a věrohodné.

Hodnocení použití účelových prostředků

Pro rok 2000 bylo přiděleno celkem 5.400,- Kč účelově vázaných finančních prostředků. Jedná se o příspěvek 200,- Kč na žáka prvního ročníku. Tyto prostředky byly použity na nákup barevných sešitů, čtvrtek a náčrtových papírů pro všech 27 žáků první třídy.

Kontrolované prostředky byly použity v souladu s účelem jejich poskytnutí.

Hodnocení čerpání NIV, ONIV

V roce 2000 bylo prostřednictvím Školského úřadu Praha 5 škole přiděleno na NIV a ONIV celkem 4,183.000,- Kč. Příspěvek byl čerpán v plné výši, a to na mzdy a povinné odvody, dále na učebnice, učební pomůcky, vzdělání pedagogických pracovníků, ochranné pomůcky, zák. pojištění a FKSP. Inventarizace učebních pomůcek je prováděna periodicky společně s inventurou majetku a závazků, dle § 29 a § 30 zákona o účetnictví c. 563/91 Sb.

Na OON bylo přiděleno 20.000,- Kč. Tyto prostředky byly použity na proplacení dohod o provedení práce uzavřených ve smyslu § 236 zákoníku práce. Byly uzavřeny na činnosti, které souvisely s výchovou a vzděláváním žáků.

Kontrolované NIV a ONIV byly vynaloženy efektivně.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu

Škola využívá prostředky přidělené ze státního rozpočtu efektivně a hospodárně. K zabezpečení některých výdajů souvisejících s výchovou, vzděláváním a ekonomickým rozvojem školy byly použity prostředky získané z vedlejší hospodářské činnosti školy, rozdělené do rezervního fondu a fondu odměn.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

• Dotazník pro rodiče

11 rodičů žáků 8. tříd se formou dotazníku vyjádřilo ke kvalitě práce školy. Výrazně převažuje kladné hodnocení školy, někteří rodiče postrádají podporu zřizovatele a státu.

Většinové názory rodičů jsou ve shodě se zjištěními inspektorů.

• Spolupráce školy s rodiči

Škola úzce spolupracuje se sdružením rodičů, které se nazývá Spolek waldorfské školy. Toto sdružení se významně podílí na rozvoji a modernizaci školy, a to finanční i fyzickou pomocí. Například převážnou část nákladů na půdní vestavbu financovali sponzorsky rodiče prostřednictvím výše citovaného spolku. Z příspěvku rodičů byly v roce 2000 rovněž refundovány náklady na mzdy pedagogických pracovníků školy ve výši 158.000,- Kč.

Podpora rodičů je zcela mimořádná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina ze dne 18. 12. 1998
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. ŠÚ/861/Vei/99 ze dne 29.11.1999
- Statut pokusného ověřování vzdělávacího programu čj. 19 398/98-22 ze dne 20.5.1998, doplněk statutu pokusného ověřování čj. 32 943/99-22 ze dne 18.11.1999
- Zahajovací výkaz pro školní rok 2000-2001
- Výroční zpráva školy za školní rok 1999-2000
- Vybrané třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků vztahující se ke školnímu roku 2000-2001
- Organizační řád, vnitřní řád školy
- Učební plán školy a rozvrh hodin pro druhé pololetí školního roku 2000-2001
- Záznamy z jednání konference pedagogů
- Vybrané kopie vysvědčení za školní rok 1999-2000
- Doklady o vzdělání učitelů ve vztahu ke sledované výuce
- Dotazník pro ředitele školy, podkladová dokumentace a hospitační záznamy ČŠI
- Kriteria pro přiznání osobního ohodnocení, koncepce, plánování, hospitační záznamy a další fakultativní dokumentace ředitelky školy
- Vybrané písemné práce žáků
- Dotazníky rodičům v 8. r.

- Vnitřní ekonomické předpisy, vnitřní mzdové předpisy, výkaz zisku a ztrát, finanční rozvaha, pokladní doklady, faktury
- Přehled o čerpání rozpočtu ŠÚ Praha 5
- Personální dokumentace
- Výkaz MŠMT P 1 - 04
- Živnostenský list ze dne 11. 12. 2000

ZÁVĚR

Ve škole byla provedena orientační inspekce zaměřená na posouzení kvality výuky ve vybraných oblastech. Řízení školy bylo posuzováno a hodnoceno ve vztahu ke sledované výuce.

Pozitiva:

- Vynikající úroveň forem a metod výuky, interakce a komunikace
- Výborná spolupráce školy a rodičů

Negativa:

- Dílčí nedostatky v oblasti plánování výuky a ve vedení pedagogické dokumentace

Kvalita vzdělávání ve vybrané oblasti je velmi dobrá. Řízení školy je ve vztahu ke sledované výuce průměrné. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou ve vztahu ke sledované výuce využívány účelně. V souhrnu posuzovaných oblastí je škola velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

**Školní inspektoři
a další zaměstnanci ČŠI:**

Titul, jméno a příjmení

Razítko

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Zdeněk Bělecký

.....

Členové týmu

Mgr. Jana Pocová

.....

Marie Kiliesová

.....

V Praze dne 5. dubna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 10. dubna 2001

Ředitelka školy

Razítko

Podpis

PaedDr. Magdalena Geryšerová

.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel(ka) školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
odbor školský úřad Magistrátu hl. m. Prahy	26. dubna 2001	010 192/01-5107
Zřizovatel: MČ Praha 5	26. dubna 2001	010 193/01-5107

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
20. dubna 2001	469/01	Připomínky byly podány.